

N:o 10.

Af Herr **Berg**: *Om ändring af 18 kap. 16 § strafflagen samt om antagande af en lag rörande ansvar för misshandling af djur.*

I sin kamp för tillvaron har människan stora fördelar af djurverlden, ej blott af den hemtamda, utan jemväl af den vilda. Djuren hafva derföre rätt till en från människans sida barmhertig behandling. Men denna rätt är i vår nuvarande svenska lagstiftning blott i ringa mån erkänd.

Lagstiftaren har i vårt land hittills icke erkänt djuret, i och för sig, såsom rättssubjekt, förmenande att det våld och den grymhet, som emot dessa rättslösa varelser beginges, ej vore någon rättskränkning mot dessa.

De få bestämmelser, som 1734 års lag innehåller i afseende å djurens skydd, afse hufvudsakligast bevarandet af *egarens* rättigheter; och det var endast då man *sargade* eller *dödade* annans häst, hund eller boskap, som böter kunde ifrågakomma. Annan misshandel, eller en sådan, som begicks mot eget husdjur, var ej belagd med straff. Det var först genom den år 1857 den 21 December, på grund af Rikets Ständers underdåniga skrifvelse, utfärdade Kongl. förordning, hvilken sedermera i 1864 års strafflag, 18 kap. 16 § finnes nästan ordagrant återgifven, som djuret tillerkändes skydd emot misshandling; men denna författning, som inskränker sig till följande innehåll: »Visar någon i behandling af egna eller andras kreatur uppenbar grymhet, straffes med böter, högst etthundra riksdaler», har vid tillämpningen visat sig högst bristfällig. Den är först och främst af allt för inskränkt omfattning, både med hänseende till *djuren* och *brottets beskaffenhet*; och för det andra är *straffet* vid mångfaldiga tillfällen och i synnerhet för bemedlade personer allt för lindrigt.

Beträffande djuren, så äro endast »egna och andras djur» skyddade, det vill säga att både sådana husdjur, som tillfälligtvis äro utan egare, och alla vilda djur äro uteslutna från all barmhertighet och hemfallna åt människors godtyckliga grymhet. Såsom ett bevis bland många, huru nödvändigt det är att komplettera lagen i detta afseende, kan anföras att, i slutet af sistlidne September, då några landtmän, som voro ute på fiske, fått se en elg komma simmande från fastlandet till Lingön, de, efter att hafva kastat en snara om elgens hufvud, började på det omenskligaste sätt, för att besegra det ädla djurets bemödande att undkomma sina plågoandar, slå det samma i hufvudet med åror, segeltofter och andra tillhyggen samt utstinga dess ögon. Ehuru hufvudet vid landandet var blott en formlös massa, satt dock lifvet ännu kvar, och först efter en halftimmes ytterligare qvalfull dödskamp slutade äntligen det arma djurets lidande. När sådana oerhörda grymheter kunna strafflöst begås emot de svenska skogarnas ädlaste vilda djur, kan lätt inses, hvilka afskyvärda dåd kunna saklöst föröfvas mot andra herrelösa djur.

När man, för att bibehålla vissa djurarter, fridlyser dem på vissa år eller vissa månader af året, borde man väl icke så väl under samma tid som under den återstående tillåta allt okynne och den mest upprörande grymhet mot sådana djur strafflöst föröfvas. Detta är dock fallet; ty om elg, raphöns och dylika tidtals fridlysta djur misshandlas till döds, äfven under fridlysningstiden, så bötes endast för fridlysningsbrottet, men ingalunda för sjelfva misshandlingen.

Jag vågar därför vördsammast föreslå,

att de i 16 § i 18 kap. i strafflagen intagna orden »egna eller andras kreatur» utbytas mot det enda ordet »djur».

Men såsom jag redan här ofvan haft äran anmärka, är äfven bestämmelsen i samma paragraf: »uppenbar grymhet» af allt för inskränkt och *otydlig* beskaffenhet.

Vanan att behandla djur vårdslöst eller grymt, såsom till exempel att inpacka flera till fötterna bundna kalvvar eller får i trånga burar, att på jernvägar eller vid andra transporter lemna dem hela dygn utan vatten och föda; att gifva de djur, som skola slaktas, en onödigtvis grym och pinsam död — denna vana förslöar visserligen människans naturliga medkänsla för andras lidanden; men brottet är icke mindre brott, derföre att man blundar för detsamma. I en lag till djurens skydd, hvilken verkligen *vill* hvad han säger sig afse, böra således icke

saknas bestämmelser, som lemna skydd äfven emot sådan misshandling, som ofta af tanklöshet eller hårdhjärtighet lemnas utan uppmärksamhet, hvarföre äfven så väl franska som engelska och nordamerikanska agar, af hvilka utdrag härjemte bifogas, upptaga mera detaljerade stadganden i dessa afseenden.

Jag har tillåtit mig anmärka, att nu gällande straffbestämmelser äro allt för milda för att vara verkligt afskräckande. Det högsta straff för uppenbar grymhet är nu etthundra kronor; men denna plikt kan äfven ådömas den, som på gata förer oljud; och om, såsom icke länge sedan, några personer för sitt nöjes skull, upphänga en lefvande hund, för att med pilar eller andra vapen långsamt afifva densamma, eller om, såsom det berättas hafva skett, en hemmansegare i en trakt af vårt land, förtretad öfver sina oxar och sedan han trädt en säck öfver den enes hufvud och sin rock öfver den andres, med en stör så slår de arma djuren, och, när den hedersmannen sjelf tröttnat, med hot tvingar sin dräng att fortsätta misshandlingen, till dess det ena djuret förlamadt störtar till marken — då kan väl icke nekas, att en penningebot på 100 kronor är allt för litet straff för en sådan oerhörd skändlighet, och att dylika omenskliga brott borde här, såsom i andra länder, beläggas med vida högre böter eller med fängelsestraff. I Nordamerika bestraffas dylika grymheter i vissa stater med böter af högst 1,000 kronor och fängelse ända till ett år.

Ett djurplågeri, som hittills i vårt land blifvit allt för mycket förbisedt, är det, som föröfvas genom fångande af djur medelst giller eller snaror. Egendomligt nog har detta blott (utom under en kortare tid, nemligen från den 16 Mars till och med den 10 Augusti) blifvit förbjudet i de södra provinserna; men tiden torde vara inne för utsträckandet af detta förbud för *alla* provinser. För att visa behovet af strängare stadganden i detta fall må nämnas, att i de norra länen utsettas mångenstädes så kallade trampsaxar och snaror i häpnadsväckande mängd, i hvilka en massa foglar fastnat och omkommit af hunger och köld. I en trampsax anträffades en hare, som ännu lefde, ehuru det fångslade benet befans alldeles förvissnad.

I betraktande af nödvändigheten att, om möjligt, sätta en gräns för så mycken omensklighet vågar undertecknad vördsamt vidare föreslå, att en ny lag angående ansvar för misshandling af djur måtte utfärdas af hufvudsakligen följande innehåll:

Visar någon i behandling af djur, såsom här nedan säges eller på liknande sätt, uppenbar grymhet, straffes med böter från 10 kronor till högst 300 kro-

nor, eller med fängelse från fem till trettio dagar;
och skall vid upprepad förbrytelse alltid fängelse
å dömas.

Till straff efter denna lag gör sig en hvar skyldig, som

1:o. Våldsamt slår eller sparkar kreatur, detsamma öfvermåttan genom körning, ridning eller för tungt lastande anstränger; beröfvar det nödig näring; stympar eller på grymt och pinsamt sätt dödar.

2:o. På obarmhertigt sätt i trånga burar, korgar och fordon, transporterar och sammanför fjäderfån och andra djur.

3:o. Till öfversträngande arbete använder sjuka, utgamla eller utmattade djur.

4:o. Begagnar finare giller eller snaror till fångande af djur; hvarvid såsom en försvärande omständighet må anses, om den skyldige icke dagligen eftersett af honom begagnade fångstmedel.

5:o. Instänger inom hägnad något djur, utan att förse detsamma, under dess instängning, med tillräcklig föda och vatten.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles ödmjukligen.

Stockholm den 26 Januari 1884.

C. O. Berg.

Utdrag ur franska, engelska och amerikanska djurskyddslagar.

Lag af den 2 Juli 1850 för *Frankrike* (kallad: »Loi-Grammont»).

Skola straffas med böter från 5 till 15 francs och kunna insättas på en till fem dagars fängelse, de som uppenbart och lagstridigt utöfvat misshandling mot husdjuren.

Fängelsestraff påläggas alltid vid upprepad förbrytelse.

Tillämpning af ofvanstående lagparagraf vid följande mest förekommande öfverträdelser:

1:o. Våldsamt och upprepadt slående. Frivilligt sårande;

2:o. Öfvermått af lastande eller för strängt arbete;

3:o. Beröfvande af föda eller nödig sundhetsvård;

4:o. Att lemna djur öfvergifna på allmänna vägar eller torg, utan försigtighetsmått eller hjälp;

5:o. Att på ett rått och grymt sätt söka upplyfta djur, som störtat genom olyckshändelse eller under för tunga bördor, utan att iakttaga försigtigheten att spänna eller lasta af dem;

6:o. Att döda slagtdjuren och hvilket som helst annat husdjur på ett mer än nödvändigt smärtsamt sätt;

7:o. Att på obarmhertigt sätt transportera och sammanföra kalvar, får, svin, fjäderfän och andra djur, som afses för människans föda, i fordon, på torg, i stall, i slagtarhus och vid alla tillfällen, då deraf uppstår onödiga lidanden för dessa djur;

8:o. Att låta boskap vaktas och följas af utan munkorg försedda hundar, som bita och såra djuren;

9:o. Att till omåttligt drickande (gorger d'eau) tvinga den boskap, som är bestämd till att säljas eller slagtas;

10:o. Att till öfveransträngande arbete använda sjuka, gamla eller utmattade hästar;

11:o. Att skjuta till måls på gäss, ankor, tuppar, dufvor, kaniner eller ål, då dessa djur kunna såras och lida en lång dödskamp;

12:o. Att göra sångfoglar blinda, plocka lefvande fjäderfän, få och fjälla lefvande, till människans föda bestämda djur, *eller att utsätta dem för en lång dödskamp*;

13:o. Djurstrider och all förevisning, som utsätter dem för lidanden, och der de kunna såras eller långsamt och plågsamt dö;

14:o. Med undantag af tillfällen för berättigadt försvar ingår väsentligen i lagens bestämmelser *att frivilligt af elakhet eller häftighet döda ett husdjur*, hvilken än hans egare må vara.

Slutligen må nämnas, att om det ej är förbjudet att bestraffa ett djur, då detta är nödvändigt, så är det uttryckligen förbjudet att låta det lida utan absolut nödvändighet.

Engelska lagen af den 1 Augusti 1849.

För ett mera verksamt förhindrande af grymhet mot djuren:

II §. Och vare stadgadt, att om någon skulle, från och efter det denna lag blifvit antagen, grymt slå, misshandla, öfverlasta, missbruka eller plåga (torture) eller förorsaka att sådant vederfares något djur, skall hvarje sådan förbrytare straffas med böter, ej öfverstigande 5 pound.

V §. Och vare stadgadt, att hvar och en, som instänger eller låter instänga något djur, skall under tiden förse detsamma med en tillräcklig myckenhet af tjenlig och helsosam föda och vatten, eller ock därför plikta 20 shillings.

XII §. Och vare stadgadt, att om någon skulle föra eller låta föra på något fartyg eller åkdon något djur på sådant sätt, att det underkastas onödiga mödor eller lidanden, skall han straffas med böter intill 3 pound för första gången sådant sker och 5 pound för andra och följande gånger. — — — — —

New Hampshire-lagen,

till förekommande af grymhet mot djur. Cap. 281.

Sekt. 26. Om en person öfveranstränger ett djur genom körning, för tungt lastande, genom att låta det draga för tunga bördor eller plågar det, *beröfvar det nödvändig näring*, slår det på ett grymt sätt, *stympar det*, med grymhet dödar det *eller förorsakar* att det blifver öfveransträngdt genom körning eller arbete, plågadt, utsvultet, grymt slaget, stympadt eller grymt dödad, och om någon person, som har ett djur under sin vård, antingen som egare eller annorledes underkastar detsamma grym behandling eller beröfvar det passande föda, dryck, hägn och skydd, skall densamma *för hvarje sådan förbrytelse straffas med fängelse* ej öfverstigande ett år eller med böter icke öfverstigande två hundra femtio dollars eller med både sådana böter och fängelse.

Sekt. 28. Ingen jernvägsstyrelse får vid kreaturstransport tillåta att djuren instängas i vagnar längre än tjuguuåtta på hvarandra följande timmar, utan att de befrias för att få hvila, föda och vatten under en tid af minst fem på hvarandra följande timmar, så framt ej storm eller tillfälliga hinder förekomma. Vid beräklandet af denna instängning *inbegripes den tid*, under hvilken djuren varit instängda utan hvila, på de vägar som leda *från afsändningsorten*. Då djuren blifvit aflastade, skola de få föda, vatten och skydd (shelten) under hvilan, af egaren eller den person som har dem under sin vård eller, i fall denna underlåter det, af jernvägsstyrelsen, som låter transportera dem, på nämnde egares eller vaktares bekostnad.

Sekt. 31. Under benämningen djur sammanfattas alla husdjur och foglar, och med orden egare menas korporationer så väl som individer.

Newyork-lagen 1867.

Folket i staten Newyork, representerad i senaten och församlingen (assembly), utfärdar följande:

Sekt. 1. Om någon person genom körning eller lastande öfveranstränger, plågar, svälter, onödigt och grymt slår, stympar eller dödar ett djur eller förorsakar, att en häst eller annat djur blifver öfveransträngdt, gör densamme sig skyldig till förbrytelse.

Sekt. 3. En person, som instänger eller låter instänga inom en inhägnad något djur, *skall förse det under dess instängning med tillräcklig, god och helsosam föda samt vatten*, och skall, då detta underlåtes, vid anmälan derom, blifva ansedd skyldig till förbrytelse.

Sekt. 4. I fall ett djur blifver någon tid instängdt och befinnes vara utan nödvändig föda och vatten *under mer än 12 på hvarandra följande timmar*, är det lagenligt för en person att då och då och så ofta det är nödvändigt *inträda inom inhägnaden*, för att förse det med tillräcklig föda och vatten, och utgiften för detta erlægges af djurens egare.
